

De geschiedenis van chips

Chips, bij toeval ontdekt

In 1853 bakte de Amerikaanse kok George Crum bij toeval de allereerste chips in het Moon's Lake House Hotel in Saratoga Springs in Amerika. Dat ging zo: een gast vond zijn gebakken aardappels te dik en stuurde ze steeds weer terug naar de keuken. Om daar een eind aan te maken besloot Crum de aardappels zó dun te snijden dat je ze niet meer met een vork kon eten. Tot Crum's verbazing was de gast helemaal enthousiast over zijn gebakken aardappelschijfjes. Al snel bleken meer mensen deze 'potato chips' lekker te vinden en kregen ze onder de naam 'Saratoga Chips' een vaste plek op de menukaart.

Frank Smith laat Europa met chips kennismaken

Aan het begin van de twintigste eeuw introduceert Frank Smith chips in Europa. Samen met zijn vrouw emigreerde hij van Amerika naar Engeland waar hij een chipsfabriek startte. De Engelsen vonden zijn chips zo lekker dat de fabriek al binnen een jaar te klein was om aan de grote vraag van de Engelsen te kunnen voldoen.

Boer Kistenmaker haalt chips naar Nederland

Je kunt het je haast niet voorstellen, maar eind jaren '50 heeft nog bijna niemand in Nederland van chips gehoord, laat staan ze gegeten. Daar komt verandering in als een groep Nederlandse aardappeltelers uit Broek op Langedijk op zoek gaat naar een manier om nog meer aardappelen te verkopen. Het is uiteindelijk boer Gerrit Kistenmaker die van de Britse chipsverkoper Frank Smith leert hoe hij chips moet maken. Samen richtten ze in 1958 onder de naam Smiths de eerste Nederlandse chipsfabriek in Broek op Langedijk op.

Lay's, Smiths en PepsiCo

In 1992 wordt Smiths Food Group B.V. onderdeel van de PepsiCo B.V. (zie voor meer informatie www.pepsico.nl). Om een onderscheid te maken tussen de aardappelchips en de andere zoutjes krijgen de chips in 2001 een nieuwe naam: Lay's. Alle andere zoutjes met unieke vormpjes zoals Bugles, Wokkels en Hamka's blijven bestaan onder de merknaam Smiths.

Lay's / Smiths Timeline

1958 Oprichting Smiths Food Group B.V. en start productie Smiths Chips

1964 Start productie "Zoutjes"

1992 Smiths Food Group overname door PepsiCo Groep

1995 Smiths Flippo's actie groot succes

2001 Aardappelchips gaan verder onder de merknaam Lay's en zoutjes onder de merknaam Smiths.

2010 Maak de Smaak actie groot succes.

Hoe wordt Lay's chips gemaakt?

Speciale aardappels voor de Lay's chips van PepsiCo

PepsiCo gebruikt twee speciale aardappellrassen om Lay's chips te maken: Lady Rosetta en Saturna. De meeste aardappels die je in de winkel kunt kopen, zijn namelijk niet geschikt voor chips. Elke dag arriveren er vrachtwagens vol aardappels bij de fabriek. Maar pas als blijkt dat de kwaliteit van de aardappels goed is, worden ze tot chips verwerkt.

Van aardappel tot chips in 15 minuten

Het proces om van aardappels chips te maken duurt hooguit 15 minuten. Maar in die korte tijd krijgen de aardappels heel wat te verduren:

- **Sorteren en wassen:**
Bij binnenkomst in de fabriek worden de aardappels eerst nauwkeurig gesorteerd en gewassen. Voor 1 kg chips zijn ongeveer 3 á 4 aardappels nodig.
- **Schillen:**
Vervolgens worden de aardappels geschild in een grote ronddraaiende trommel met een rasp aan de binnenkant.
- **Controleren:**
Na het schillen worden de aardappels nog een keer gecontroleerd. Aardappels die niet aan de strenge kwaliteitseisen voldoen, worden er uitgehaald.
- **Snijden:**
De aardappels worden in hele dunne plakjes van ongeveer 1,3 millimeter gesneden. Dit gebeurt in grote draaiende trommels met aan de binnenkant vlijmscherpe mesjes.
- **Wassen:**
Via de lopende band gaan de plakjes vervolgens naar een waterbad waarin het zetmeel van de schijfjes wordt gewassen zodat ze niet aan elkaar gaan plakken in de oven.
- **Bakken:**
De aardappelschijfjes worden met een lopende band in een enorme oven geschoven die maar liefst 2.000 kg chips per uur kan bakken. In de oven worden ze 3 à 4 minuten op 180°C gebakken in speciale zonnebloemolie. Lay's gebruikt 100% zonnebloemolie die van nature rijk is aan onverzadigde vetten en daardoor beter voor je gezondheid dan andere olie.

- **Sorteren:**
De chips gaan verder via de lopende band naar de Optisorter. Dit apparaat bekijkt de chips en haalt alle chips met zwarte plekjes tussen de andere chips uit.
- **Op smaak brengen:**
Vervolgens komen de chips via een lopende band in ronddraaiende smaakstoffrommels terecht waar ze worden voorzien van zout, paprika of andere smaken.
- **Inpakken:**
Nadat de smaak is toegevoegd worden de chips automatisch gewogen en ingepakt. Daarbij wordt de zuurstof uit de zak verwijderd waardoor de chips langer vers en knapperig blijven. Ook de speciale folie zorgt ervoor dat de inhoud van de zak lekker en vers blijft.
- **Verpakt voor vervoer:**
De zakjes worden daarna in dozen verpakt en via een opvoerband naar de expeditieruimte getransporteerd.
- **Distributie:**
De dozen met chips worden op pallets gezet en in de vrachtwagen geladen en naar de distributiecentra van de supermarkten gebracht.

We houden de kwaliteit goed in de gaten

Tijdens de productie controleren we de kwaliteit van onze chips voortdurend. We doen dit door te proeven, te meten, te kijken en te wegen. Zowel mensen als apparatuur voeren deze controles uit. Ook kijken we goed naar waar de producten en grondstoffen vandaan komen. Met behulp van een codesysteem kan PepsiCo alles nagaan over het productieproces, bijvoorbeeld wanneer en door wie een product gemaakt is. Ook kunnen we controleren welke grondstoffen er gebruikt zijn. Als er iets mis gaat, kan PepsiCo deze producten aan de hand van de code gemakkelijk opsporen en het probleem verhelpen.

Hoe verkopen we Lay's chips?

Lay's naar de winkel

Op het moment dat de Lay's chips van volgens alle eisen zijn geproduceerd gaan ze naar de supermarkt. Samen met de supermarkt zorgen we ervoor dat er altijd genoeg Lay's chips in de schappen liggen. Zo hoef je het geen een dag zonder je favoriete chips te stellen.

Reclame

Als je zoals PepsiCo regelmatig met nieuwe chipsvarianten komt, dan moet je die natuurlijk ook onder de aandacht brengen. Daarom maakt PepsiCo reclame via tv, radio, internet, posters en bladen. Ook is PepsiCo vaak met leuke, opvallende activiteiten aanwezig bij evenementen. Daarnaast gebruikt PepsiCo de chipszakken voor promoties. Zo zaten er in het verleden Flippo's en Looney Tunes in de zakken chips en recent heeft de 'Maak de Smaak' actie plaatsgevonden. In de winkel vind je daarnaast displays waarmee extra aandacht vestigen op onze producten.

Lay's en het milieu

We leggen de lat hoog

PepsiCo is zeer begaan met het milieu en wil op een verantwoorde manier omgaan met natuurlijke hulpbronnen. De wereldwijde doelstelling van PepsiCo is om in 10 jaar tijd 20% minder water, 20% minder elektriciteit en 25% minder gas te gaan verbruiken. Deze periode van 10 jaar eindigt in 2015. Voor Europa, en daarmee ook de chipsfabriek in Broek op Langedijk, hebben we de lat zelfs nog hoger gelegd. Het streven is om daar 50% waterbesparing en 25% energiebesparing (elektra + gas) te realiseren.

Besparing van miljoenen liters water per jaar

In 2003 is in Broek op Langedijk een groot project om water te besparen uitgevoerd waardoor het watergebruik met vele miljoenen liters per jaar is afgenomen. Hierdoor is Broek op Langedijk een van de meest waterefficiënte chipsfabrieken ter wereld. Maar ondanks deze enorme besparing gaan we ook hier nog 50% water besparen. Een flinke maar haalbare uitdaging.

Terugwinning biogas eigen waterzuiveringsinstallatie

Ook op energiegebied wordt hard gewerkt om de doelstellingen te halen. Zo hebben we bijvoorbeeld een eigen waterzuivering die biogas produceert. Door dit biogas nuttig te gebruiken voorziet de zuivering zichzelf van energie en warmte, waardoor we minder energie uit andere bronnen nodig hebben. Dit is echter nog niet genoeg om onze ambitieuze milieudoelstellingen te halen. Daarvoor zullen we ook moeten onderzoeken of het mogelijk is om energie terug te winnen uit de damp die vrijkomt bij het bakken van de chips.

LED-verlichting bespaart elektriciteit

Om energie te besparen hebben we inmiddels in al onze productie- en verpakkingruimtes LED-verlichting. PepsiCo is hiermee het eerste bedrijf dat op zo'n grote schaal LED-verlichting toepast in een productieomgeving. Zo besparen we evenveel energie als 100 huishoudens gemiddeld per jaar gebruiken.

Zo min mogelijk afval

PepsiCo probeert zo min mogelijk productafval en ander afval te produceren. We gebruiken voor al onze chipsdozen gerecycled karton en we scheiden de afvalstoffen op het moment dat ze ontstaan waardoor we het milieu zo min mogelijk belasten. Omdat de folie van de chipszakjes metaal bevat, kan het helaas niet bij het plastic afval. Gelukkig kunnen de verpakkingen wel volledig verband worden bij de afvalverbranding.

Wat zit er in onze chips?

Ondersteuning van een verantwoorde levensstijl

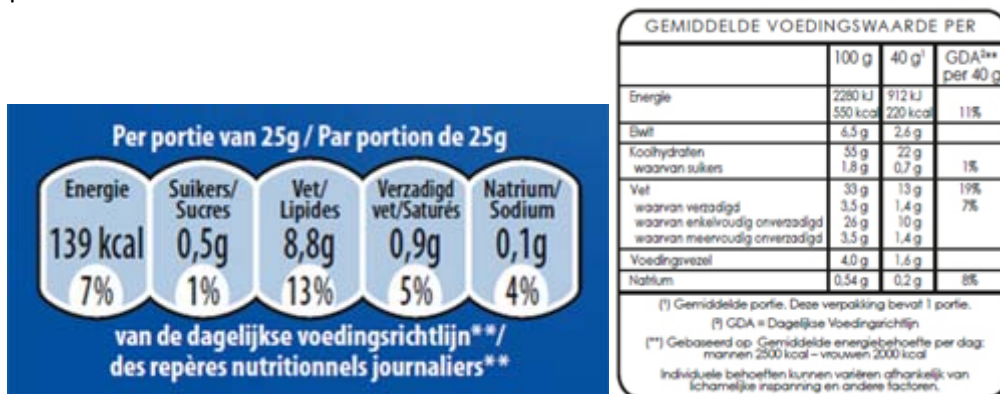
Voor Lay's chips, als product van PepsiCo (www.pepsico.nl), zijn smaak en gezondheid erg belangrijk. PepsiCo ziet het als haar taak de keuze voor een verantwoorde levensstijl te vergemakkelijken. Dit doet ze door een uitgebreide keuze aan lekkere producten te bieden en door deze voortdurend te vernieuwen en te verbeteren. Bijvoorbeeld door de chips te bakken in speciale zonnebloemolie die minder verzadigde vetten bevat dan de plantaardige olie die we eerst gebruikten. Bij alles wat we doen is het uitgangspunt wel dat de smaak minimaal gelijk blijft.

Wat zit er in onze chips?

Voor een verantwoorde voeding is het van belang om naast de hoeveelheid calorieën ook een aantal voedingsstoffen in de gaten te houden. Daarom staat er een zogenaamde GDA-tabel op alle verpakkingen van Smiths. GDA betekent Guideline Daily Amounts (Dagelijkse Voedingsrichtlijn). De GDA-tabel geeft aan welke bijdrage één zakje Smiths levert aan de dagelijkse behoefte aan calorieën, eiwitten, koolhydraten, suikers, vetten, verzadigd vet, zout (natrium) en vezels.

De voedingswaardetabel

Op de achterkant van de Lay's-verpakkingen staat een voedingswaardetabel. Deze geeft aan hoeveel energie en voedingsstoffen de chips bevatten. Lay's chips bevatten ook waardevolle voedingsstoffen zoals eiwitten, vet, koolhydraten en vezels en passen daarom prima in een gevarieerd voedingspatroon.

PepsiCo bakt in SunSeed®

Van sommige voedingsstoffen, zoals verzadigde vetten, suikers en zout, moet je niet teveel binnenkrijgen. Daarom is PepsiCo altijd op zoek naar manieren om chips beter in te passen in een verantwoord voedingspatroon. Zo worden Lay's chips bereid in SunSeed® olie die van nature rijk is aan enkelvoudige onverzadigde vetten.

We dragen ons steentje bij

Zout zit in bijna alles wat we eten: van vleeswaren tot brood en kant-en-klaar maaltijden. We krijgen volgens het voedingscentrum dan ook te veel zout binnen. Hoewel chips hier slechts een beperkte bijdrage aan levert, zien we het bij PepsiCo wel als onze verantwoordelijkheid om ons steentje bij te dragen. Daarom gebruiken we 25% minder zout voor onze chips terwijl de smaak voor 100% gelijk is gebleven. Om te helpen bij het maken van keuzes is het [Hartig Tussendoortjes Kompas](#) ontwikkeld. Dit Kompas geeft inzicht in het zoutgehalte, het suikergehalte, de hoeveelheid verzadigde vetten en het aantal kilocalorieën. Zo kun je op een verstandige manier blijven genieten van hartige tussendoortjes.

PepsiCo Weetjes

Wist je dat

- Er 24 uur per dag chips worden geproduceerd?
- Er zoveel lucht in een zak chips zit om de chips te beschermen?
- Zout vroeger in een apart zakje bij de chips zat?
- Waarom er zoveel lucht in een zak zit?
- Lay's marktleider is in het zoutjes marktsegment?